

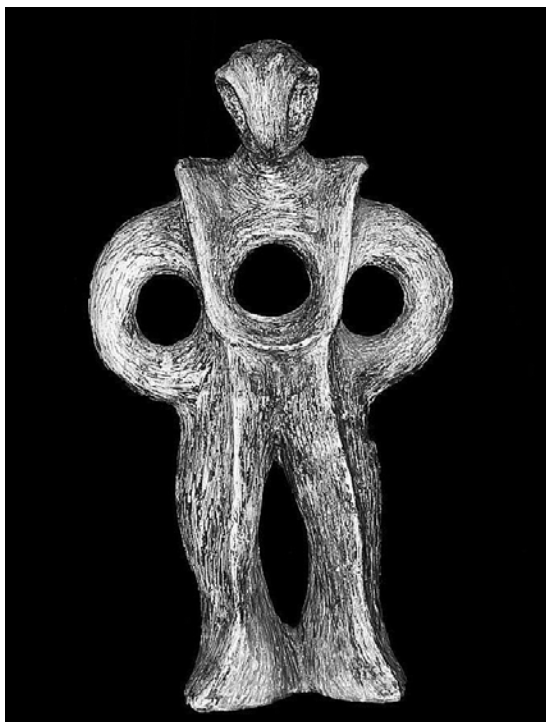
A Magyarkanizsai Írótábor

A megszokottnál is ünnepibb volt a hangulat az elmúlt ősszel a Magyarkanizsai Írótábor rendezvényein, mert bár nem volt kerek az évforduló – 59. alkalommal találkoztak az írók a hagyományaira méltán büszke Tisza-parti városban –, a 60. esztendő közelsége már sajátos fénybe vonta a tájban (is) ragyogó rendezvényt. A hat évtizednek egészében is szép története van, bár csak annyi bizonyos, hogy a kanizsai kertvendéglő asztalát először 1952-ben ülték körül a nagyváros zajától – és a legendák szerint a lehallgató készülékek elől – elmenekült írók, a város lakóinak szeretete vendégmarasztalónak bizonyult, később is, minden évben az ősz beköszöntével ellátogattak a jó borok vidékére. Azután jöttek azok a gubancos 1990-es évek, és a megosztó politika megkísérelte szétcincálni a rendezvényt is, így történhetett, hogy némely esztendőben „párhuzamos táborokra” is sor került. Ha azonban a Magyarkanizsai Írótábor Tari István képviselte nemes hagyományait tekintjük, bizonyos, hogy az intézményesült rendezvény 2012-ben a kerek évfordulója megünneplésére készülhet. Nagyban segítené azonban a tisztánlátást, ha végre elkészülne az Írótábor monográfiája, amely a kronológiai kérdések tisztázása mellett a találkozó teremtette szellemi gyarapodás tartalmát is megmutatná. Nem biztos, hogy az írói sereglet ténykedése minden tekintetben fölmagasztosulna, de hogy a számvetés megkerülhetetlen része lenne a délvidéki magyarság szellemtörténetének, az egészen bizonyos.

És ezzel máris az elmúlt írótábor központi gondolatánál tartok. A szervezők ugyanis *A könyv sorsa* címmel rendezett tanácskozás keretében ültették az asztal köré a meghívottakat. Csak első pillantásra tűnhet úgy, hogy a parttalan-ság veszélye fenyegette a beszélgetésben résztvevőket, író ember számára – egyéni sorsa tekintetében is – a kérdés eleven aktualitással bírt, ha pedig a mai könyv társadalmi mögöttesének elemzésére is lett volna alkalom, a 60. találkozóig is kitölthettük volna vele az időt. Nekem például a legfőbb gondjaim a meg nem született könyvekkel, vagy a könyvekbe foglalható meg nem született írásokkal vannak. Azoknak a műveknek a hiányával, amelyek egyébként a javunkat szolgálnák, segíthetnék a Bácska és a Bánság magyar közösségét társadalomépítő, otthonteremtő törekvéseiben. Számba véve a rendszerváltásunk elmúlt évtizedének termését, alig látok olyan műveket, amelyek őszinte elhivatottsággal magyarságunk valós helyzetéről szólnának. Alig található olyan írásba foglalt felmérés, értékelés, vagy problémaföltáró vizsgálódás összegzése, amely segítené a Délvidék mai emberének valóságismeretét. Tudom, ez felet-több összetett kérdés, hiszen gazdasági, szociális, szociológiai, lélektani, kultúr- és művelődéstörténeti, etnográfiai és ki tudja, még hányféle mélyfúrásokat kellene elvégezni, de egyszer végre mégiscsak munkához kellene látni. Munkához kellene látni a társadalmi bajaink feltérképezése és pontos leírása tekintetében, mert máris végzetesen lemaradtunk.

Mi több, véleményem szerint a gondunk még ennél is súlyosabb: én ugyanis hiányolom a vidékünk elmúlt száz esztendeje történetének a tényszerű feltá-

rását és leírását is. Hiányolom azt a KÖNYVET – amely bizonyára tanulmányok és monográfiák sokaságából fog összeállni –, amelyben megtalálom magyarságunk XX. századi életének a historikumát, úgy, ahogyan az a tájban történt együttélés során alakult, formálódott, változott és fogyatkozott. Ne feledjük: volt egy példamutatóan gazdag számvetésünk a XIX. század végén, tudósaink többnyire ma is az akkori monográfiák ismeretanyagából élnek, a népéletünkről készült akkori művek ma is hivatkozásaink forrása. De itt maradtak teherként rajtunk a következő évszázad megválaszolatlan kérdései, és egészen bizonyos, hogy a társadalom-építés terén nem fogunk tudni tovább lépni, amíg nem teremtünk bejárható hidakat múltunk és jelenünk között. Ehhez pedig már műhelyek, jól működő intézmények kellenének, ám ezekből én nagyon keveset látok. Jól megszervezett, jól irányított, eleven tudományos életre lenne szükségünk ahhoz, hogy az a régen várt, sorsunkról számot adó nagy könyv, végre megjelenjen. Még az sem lenne igazán nagy baj, ha könyvtárnnyivá terebélyesedne, gondjainkkal, bajainkkal bőven megtölthetnénk azt is. Ez azonban már nem a Magyarokizsai Író-táboron múlik, hiszen közel évtizede már annak, hogy őszi programjára – őszinte elkötelezettséggel – rendre a közösségünk égető gondjainak a megvitatását tűzi, és ezzel egyfelől feladatainkra, másfelől a mulasztásainkra is figyelmeztet.

Kovács Antal szobra